

عنوان مقاله:

بررسی عوامل موثر بر شکاف بهره‌وری سیستم‌های آبیاری در کشاورزی با استفاده از رهیافت اکساکا-بلیندر

محل انتشار:

پژوهش‌های حفاظت آب و خاک، دوره 26، شماره 5 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 7

نویسندگان:

زهرا غفاری مقدم -

ابراهیم مرادی -

محمود هاشمی تبار -

خلاصه مقاله:

سابقه و هدف: در این مطالعه با توجه به کمبود منابع آب و لزوم بررسی و ارتقای سیستم‌های آبیاری، ضروری است تا نسبت به وضع موجود آنها مطالعاتی صورت گیرد. با توجه به شرایط اقلیمی و بازدهی پایین آبیاری در کشور، تشویق و ترغیب کشاورزان برای ترویج آبیاری مدرن، امری اجتناب‌ناپذیر است. زیرا نه تنها استفاده از روشهای مدرن آبیاری میتواند با بهره‌وری بالا باعث افزایش سطح زیرکشت و افزایش تولید محصولات در واحد سطح گردد، بلکه باعث افزایش درآمد کشاورز نیز میگردد. در مطالعه حاضر تلاش بر این است که روشهای آبیاری مدرن چقدر بر بهره‌وری کشاورزی در میان کشاورزان استان کرمان موثر بوده است و همچنین تفاوت بهره‌وری کشاورزی بین استفاده‌کنندگان از روشهای آبیاری مدرن و سنتی تحت تاثیر چه فاکتورهایی می‌باشد. مواد و روش‌ها: اطلاعات لازم از طریق تکمیل 140 پرسشنامه در تابستان 1397 در جنوب استان کرمان در سه شهرستان (جیرفت، عنبرآباد و کهنوج) با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی جمع‌آوری شده است. و با استفاده از روش تجزیه اکساکا-بلیندر و تابع تاثیر بهره‌وری کشاورزی در دو سیستم آبیاری سنتی و مدرن مورد بررسی قرار گرفت. و سپس داده‌ها با استفاده از نرم افزار Stata مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها: نتایج تخمین تابع تولید نشان داد که متغیرهای بعد خانوار، تاهل، سطح زیر کشت و ماشین‌آلات در آبیاری سنتی و متغیرهای تحصیلات و نیروی کار خانوادگی در آبیاری مدرن متغیرهای معنی‌دار روی بهره‌وری کشاورزی هستند. نتایج مدل تجزیه نشان می‌دهد که سهم عوامل توضیحی 17- درصد است به عبارت دیگر چنانچه عوامل توضیحی در سیستم آبیاری سنتی به اندازه این عوامل در سیستم آبیاری مدرن کوچک‌تر شود بهره‌وری کشاورزی در سیستم آبیاری سنتی به اندازه 17 درصد افزایش می‌یابد. و سهم عوامل غیر قابل توضیح 19- درصد است به طوری که اگر سطح بازدهی عوامل مشخص در قسمت غیر قابل توضیح در سیستم آبیاری مدرن تا سطح این عوامل در سیستم آبیاری سنتی کوچک‌تر شود بهره‌وری کشاورزی به اندازه 19 درصد کاهش می‌یابد. روش تابع تاثیر نشان می‌دهد در دهک بالا فاکتورهای نوع بذر مورد استفاده، میزان بذر و ماشین‌آلات و در دهک‌های پایین نیروی کار خانوادگی در قسمت غیر قابل توضیح عامل تفاوت در بهره‌وری می‌باشد. در قسمت قابل توضیح در دهک بالاسن، نیروی کار خانوادگی، تحصیلات و سطح زیرکشت و در دهک پایین بعد خانوار و تحصیلات عامل مهم در تفاوت بهره‌وری می‌باشد. نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از این مطالعه نشان می‌دهد سهم عوامل غیر قابل توضیح نسبت به عوامل توضیحی بیشتر است و سیستم سنتی دسترسی کمتری به منابع پر بازده دارند و استفاده از سیستم‌های مدرن آبیاری، بهره‌وری کشاورزی را افزایش می‌دهد. بنابراین با بهبود سیستم آبیاری و استفاده بهینه از موجودی منابع آب فعلی می‌توان سطح تولید را ارتقا بخشید.

کلمات کلیدی:

آبیاری مدرن، آبیاری سنتی، تجزیه اکسا کا بلیندر، تفاوت بهره وری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1006873>

